

MORÁLNÍ PROŽÍVÁNÍ PŘÍRODNÍCH PROCESŮ

Dnes bude mým úkolem říci vám něco o díle Christiana Rosenkreutze. Toto dílo započalo ve 13. století, trvá dodnes a bude trvat na věky. Prvním aktem tohoto díla je samozřejmě to, co jsme včera řekli o iniciaci Christiana Rosenkreutze a co jsme slyšeli o dějích odehrávajících se mezi kolegiem dvanácti a třináctým. Když se pak Christian Rosenkreutz znovu narodil ve 14. století a tenkrát jeho inkarnace trvala více než sto let, spočívalo jeho dílo hlavně v poučení žáků těchto dvanácti. V tu dobu poznali Christiana Rosenkreutze sotva jiní lidé kromě oněch dvanácti. To ovšem nelze chápat tak, že by se Christian Rosenkreutz snad nepohyboval také mezi jinými lidmi, ale pouze tak, že ti druzí ho nepoznali. Podobně to v podstatě zůstalo dodnes. Avšak éterné tělo Christiana Rosenkreutze působilo stále v kruhu žáků, jeho síly působily ve stále širších kruzích a dnes může být uchopeno silami tohoto éterného těla již mnoho lidí.

Povolávání Christianem Rosenkreutzem

Ti, z nichž chce Christian Rosenkreutz učinit své žáky, jsou jím k tomu vyvoleni zvláštním způsobem. Takto vyvolený člověk musí ve svém životě dávat pozor na určitou událost nebo více událostí tohoto druhu. Toto vyvolení Christianem Rosenkreutzem se děje tak, že se člověk ve svém životě dostane do bodu zásadního obratu, do karmické krize. Předpokládejme například, že by se někdo chystal vykonat něco, co by mu mohlo přivodit smrt. Může to být cokoli. Člověk jde po cestě, která pro něj může být velmi nebezpečná, možná až na okraj propasti, aniž by si toho všiml. Pak se stane, že dotyčný třeba několik kroků před propastí uslyší hlas: Stůj! - takže se musí zastavit, aniž by věděl proč. Podobných případů mohou být tisíce. Musíme si ovšem uvědomit, že toto je pouze vnější znamení; jde však o nejdůležitější znamení vnějšího spirituálního povolání. K vnitřnímu povolání patří to, že vyvolený se zabýval něčím spirituálním, theosofií nebo nějakou jinou duchovní vědou.

Uvedená vnější událost je skutečností ve fyzickém světě, nepochází však od lidského hlasu. Ta událost má vždycky takovou podobu, že dotyčný zcela přesně ví, že hlas přišel z duchovního světa. Může se zprvu domnívat, že tuje někde schovaný nějaký člověk, od něhož hlas

pochází, ale je-li žák zralý, přijde na to, že do jeho života nezasáhla žádná fyzická osobnost. Zkrátka, ta věc se má tak, že v důsledku této události žák naprosto přesně ví, že existují sdělení přicházející z duchovního světa. Takové události se mohou v lidském životě odehrát jednou nebo i vícekrát. Musíme ovšem porozumět jejich účinku na žákovu duši. Žák si řekne: Z milosti mi byl darován další život; první byl ztracen. - Tento nový, z milosti propůjčený život dává žákovi světlo v celém jeho následujícím životě. Má onen určitý pocit, který bychom mohli vyjádřit slovy: Bez tohoto rosikrucianského prožitku bych byl zemřel. Následující život by bez tohoto prožitku neměl tutéž hodnotu.

Může se ovšem stát, že některý člověk toto už jednou nebo i vícekrát prožil, a přesto si hned nenajde cestu k theosofii neboli duchovní vědě. Vzpomínka na tento prožitek však může vyvstat později. Mnozí z těch, kdo jsou zde, mohou zpytovat uplynulý život a zjistí, že podobné události se v jejich životě staly. Lidé si jen dnes takovýchto věcí málo všímají. Měli bychom si vůbec uvědomit, že velké množství důležitých událostí míjíme, aniž si jich povšimneme. Tím byl naznačen způsob povolávání vyšších žáků rosikrucianství.

Buď takováto událost kolem dotyčného beze stopy přejde, pak se dojem setře a on prožitek nepovažuje za nijak důležitý, anebo předpokládáme, že ten člověk je pozorný a prožitek nepovažuje za bezvýznamný. Pak možná dospěje k myšlence: Vlastně jsem stál před krizí, karmickou krizí, vlastně měl můj život v tomto okamžiku skončit, svůj život jsem ztratil; jen díky něčemu, co se podobá náhodě, jsem byl zachráněn. Od oné chvíle jako by se k mému dosavadnímu životu připojil druhý život. Tento druhý život musím považovat za dar a podle toho se musím chovat.

Když takovýto prožitek v člověku vyvolá vnitřní náladu, že svůj život považuje od oné chvíle za dar, stává se dnes tento člověk vyznavačem Christiana Rosenkreutze. Neboť takový je jeho způsob povolávat k sobě duše. A ten, kdo si vzpomíná na takovýto prožitek, si může říci: Christian Rosenkreutz mi dal ze spirituálního světa pokyn, že patřím k jeho proudu. Připojil k mé karmě možnost tohoto prožitku. - To je způsob, jakým Christian Rosenkreutz vybírá své žáky. Tak vybírá své společenství. Kdo toto prožívá vědomě, ten si řekne: Je mi tu ukázána cesta; musím po ní jít a uvidím, nakolik mohu dát své síly do služeb rosikrucianství. - Ti, kteří

pokynu neporozuměli, se k tomu dostanou později, neboť ten, komu se tohoto pokynu jednou dostalo, se ho už nezbaví. Že člověk může mít prožitek uvedeného druhu, je dáno tím, že se v době mezi svou minulou smrtí a posledním narozením sešel v duchovním světě s Christianem Rosenkreutzem. Tehdy nás Christian Rosenkreutz vyvolil a vložil do nás volní impuls, který nás vede k takovýmto prožitkům. To je způsob, jakým jsou vytvářeny duchovní souvislosti.

Proces tvorby soli a jeho prožívání rosikrucianskými alchymisty

Abychom teď pronikli dále do tématu, řekneme si něco víc o rozdílu mezi vyučováním Christiana Rosenkreutze v dřívějších a v pozdějších dobách. Toto vyučování bylo dříve spíše přírodovědeckého, dnes je spíše duchovně-vědeckého druhu. Dříve se například mluvilo více o přírodních procesech a tato věda se nazývala alchymii, a pokud tyto procesy probíhaly mimo Zemi, nazývala se tato věda astrologií. Dnes vycházíme více ze spirituálního pozorování. Když se například zabýváme po sobě následujícími poatlantskými kulturními epochami, praindickou, praperskou, egyptsko-chaldejsko-asyrsko-babylonskou a řecko-latinskou kulturou, poznáváme díky tomu povahu lidského duševního vývoje. Středověký rosikrucian studoval přírodní děje, které považoval za pozemské děje přírody. Tak například rozlišoval tři různé přírodní děje, na které se díval jako na tři velké procesy přírody.

Jako první důležitý proces je třeba uvést tvorbu soli. Vše, co se v přírodě z rozpuštěného stavu sráží jako pevná látka, co se může usadit, vysrážet, nazýval středověký rosikrucian sůl [*tj. sal*]. Když ale středověký rosikrucian viděl tvorbu soli, byla jeho představa o ní zcela odlišná od představy dnešního člověka. Neboť pohled na tento proces musel v duši člověka, který ho pozoroval, působit jako modlitba, chtěl-li ho procítnout jako něco, čemu rozumí. Středověký rosikrucian se proto snažil ujasnit si, co by muselo probíhat v jeho duši, kdyby v ní také měla probíhat tato tvorba soli. Myslel si: Lidská přirozenost se ustavičně ničí pudů a vášněmi. Náš život by byl ustavičným rozkladem, procesem hniloby, kdybychom se pouze oddávali pudům a vášním. A pokud se chce člověk před tímto procesem hniloby skutečně chránit, musí se ustavičně oddávat čistým myšlenkám směřujícím k duchu.

Šlo o vyšší vývoj jeho myšlenek. Středověký rosikrucian věděl, že pokud v jedné inkarnaci nebude bojovat se svými vášněmi, narodí se do další inkarnace s vlohami k nemoci, pokud však své vášně podrobí tříbení, vstoupí do příští inkarnace s vlohami ke zdraví. Proces přemožení sil, vedoucích k rozkladu, spiritualitou, to je mikrokosmická tvorba soli. Je tedy pochopitelné, jak se takovýto přírodní děj mohl pro středověkého rosikruciana stát tou nejrůznější modlitbou. Při pozorování tvorby soli si středověcí rosikruciani s pocitem nejryzejší zbožnosti říkali: Po tisíciletí zde božsky-duchovní síly působily zrovna tak, jak ve mně působí čisté myšlenky. Vyzývám myšlenky bohů, božsky-duchovních bytostí, spočívající za májů přírody. - To středověký rosikrucian věděl a říkal si: Nechám-li se přírodou podněcovat k tomu, abych choval takovéto pocity, připodobňuji sám sebe makro- kosmu. Budu-li na tento proces nahlížet jen vnějším způsobem, odděluji se od Boha, odpadávám od makrokosmu. - Takto to pociťoval středověký theosof či rosikrucian.

Proces rozpouštění a proces spalování

Jiný prožitek představoval proces rozpouštění: jiný přírodní proces, který středověkého rosikruciana rovněž mohl přivést k modlitbě. Všechno, co dokáže něco jiného rozpouštět, nazýval středověký rosikrucian rtuť neboli merkurium. Pro středověkého rosikruciana ovšem opět vyvstávala otázka: Co je odpovídající vlastností v lidské duši? Která duševní vlastnost působí tak, jak venku v přírodě působí rtuť neboli merkurium? Středověký rosikrucian věděl, že to, co v duši odpovídá merkurium, znamená všechny formy lásky v duši. Rozlišoval nižší a vyšší procesy rozpouštění, tak jako jsou nižší a vyšší formy lásky. A tak se pohled na proces rozpouštění stal opět zbožnou modlitbou a středověký theosof si pravil: Láska Boží působila po tisíciletí venku tak, jak působí láska v mém nitru.

Třetím důležitým přírodním procesem bylo pro středověkého theosofa spalování, tedy to, co nastává, když se vnější látka stravuje v plamenech. A středověký rosikrucian opět hledal vnitřní děj odpovídající spalování. Tento duševní děj spatřoval ve vroucí oddanosti božství. Všechno, co může shořet v plameni, pak nazýval síra neboli sulfur. Ve vývojových stádiích Země viděl proces postupného tříbení, podobný procesu spalování či procesu síry. Tak jako věděl, že Země bude jednou očištěna

ohněm, spatřoval i ve vroucí oddanosti božství proces spalování. V procesech Země viděl práci bohů, vzhlížejících k bohům ještě vyšším. A takto proniknut velkou zbožností a hluboce religiózními city si při pohledu na proces spalování říkal: Nyní obětují bohové vyšším bohům.

A když pak středověký theosof sám ve své laboratoři vytvořil proces spalování, tu cítil: Činím to, co činí bohové, obětují-li se vyšším bohům. Sám sebe považoval za hodna toho, aby ve své laboratoři pokročil k procesu spalování, jen tehdy, cítil-li, že je prostoupen takovouto náladou obětování, cítil-li sám v sobě přání v oběti se oddat bohům. Moc plamene naplňovala středověkého theosofa velkými, hluboce religiózními city; říkal si: Vidím-li venku v makrokosmu plamen, pak vidím myšlenky, lásku, obětující smýšlení bohů.

Čisté myšlenky, láska a obětování

Středověký rosikrucian tyto procesy ve své laboratoři sám provedl; poté se experimentátor věnoval pozorování tvorby soli, rozpouštění a spalování, při němž se ustavičně oddával hluboce religiózním citům a cítil spojení se všemi silami v makrokosmu. Tyto duševní děje v něm vyvolávaly přítomnost zaprvé myšlenek bohů, zadruhé lásky bohů a zatřetí obětování se bohům. A pak tento středověký rosikrucian zjistil, že když uskutečňuje proces tvorby soli, vystupují v něm samotném takovéto čisté, tříbíčí myšlenky. Při procesu rozpouštění cítil, že je podněcován k lásce, byl pronikán božskou láskou; při procesu spalování cítil, že je rozněcován k obětování se, k tomu, aby se obětoval na oltáři světa.

To je to, co experimentátor prožíval. A kdyby byl takovému experimentu přítomen někdo jasnozřivý, byl by vnímal změnu aury dotyčného člověka, jenž experiment prováděl. Aura, která byla před experimentem velmi smíšená a možná naplněná žádostmi a pudy, jimž se dotyčný oddával, se působením experimentu stala jednobarevnou. Nejprve, při experimentu s tvorbou soli, měděnou - čisté Boží myšlenky; pak při experimentu s rozpouštěním stříbrnou - Boží

láska; a nakonec při spalování zářivě zlatou - Boží obětavost nebo Boží obětování se. A alchymisté pak řekli, že z aury učinili subjektivní měď, subjektivní stříbro a subjektivní zlato. Důsledkem bylo, že ten, kdo něčím takovým prošel, kdo takový experiment skutečně vnitřně prožil, byl zcela proniknut božskou láskou. Z experimentu tedy vzešel člověk proniknutý čistotou, láskou a obětavostí; středověcí theosofové tímto obětováním se připravovali jistě jasnozření. Středověký theosof tak mohl nahlížet do způsobu, jakým duchovní bytosti [skryté] za májů dávají vznikat a opět zanikat věcem. Díky tomu pak také poznal, které duševní úsilí v nás působí prospěšně a které ne. Poznal naše vlastní síly vznikání a rozkladu. Středověký theosof Heinrich Khunrath tento proces v jednom okamžiku osvětlení nazval zákonem vzniku a rozkladu.

Z pohledu na přírodu středověký theosof pochopil zákon vzestupného vývoje a sestupu. Vědění, které si tím osvojil, vyjádřil v jistých znameních, v imaginativních obrazech a figurách. Byl to určitý druh imaginativního poznání. To, co bylo včera popsáno jakožto *Tajné figury rosikrucianů*, je výsledkem toho, co bylo právě uvedeno.

Tak pracovali ti nejlepší alchymisté od 14. až do 18., respektive do začátku 19. století. O této skutečně morální, etické, intelektuální práci nic otištěno nebylo. To, co je o alchymii otištěno, pojednává jen o čistě vnějších experimentech a napsali to jen ti, kdo alchymii provozovali jako samoúčel. Nepravý alchymista chtěl utvářet látku. V experimentech se spalováním látek mu šlo pouze o získání hmotného výsledku. Pravému alchymistovi však o látku, kterou nakonec získal, vůbec nešlo. Šlo mu pouze o vnitřní duševní prožitky během utváření látky, o myšlenky, které při tom měl, o prožitky, které měl v sobě. Platil proto přísný zákon, že středověký theosof, který při experimentech vyrobil zlato a stříbro, z toho nikdy nesměl mít zisk pro sebe. Vyrobené kovy směl pouze darovat. Dnešní člověk už nemá o těchto experimentech náležitou představu. Nemá ponětí o tom, co mohl experimentátor prožívat. Středověký theosof mohl ve své laboratoři prožívat celá duševní dramata; když se například získával antimon, viděli experimentátoři v procesech velmi významné morální skutečnosti.

Kdyby se tenkrát tyto věci neděly, nemohli bychom dnes pěstovat rosikrucianství v duchovně-vědeckém smyslu. To, co středověký rosikrucian prožíval při pozorování přírodních procesů, je posvátná

přírodní věda. To, co prožíval v podobě duchovní obětavosti, velkých radostí, velkých přírodních pochodů, také v podobě bolesti a smutku, v podobě povznášejících a potěšujících výsledků během experimentů, které prováděl, to vše na něj působilo jako vykoupení a osvobození. To vše teď ale spočívá v nejniternějších hlubinách člověka - vše, co do nich bylo tenkrát vloženo.

Budoucí zření éterného Krista

Jak ale znovu nalezneme tyto skryté síly, které tenkrát vedly k jasnozření? Nalezneme je tak, že budeme studovat duchovní vědu a vážnou meditací a koncentrací se zcela oddáme vnitřnímu životu duše. Zabývání se přírodou se díky tomuto vnitřnímu vývoji stane zvolna opět obětní službou. K tomu je nutné, aby lidé prošli tím, co dnes nazýváme duchovní vědou. Tisíce lidí se musí oddat duchovní vědě, vést vnitřní život, aby v budoucnu bylo opět možné vnímat duchovní pravdu [ukrývající se] za přírodou, aby se lidé opět naučili rozumět duchu [skrytému] za máj. Pak, v budoucnu, budou lidé, třebaže jich zprvu bude jen malý houf, moci prožít událost, která se stala [apoštolu] Pavlovi před Damaškem, a vnímat éterného Krista, jenž nadsmyslově přijde mezi lidi. Nejprve však musí člověk znovu dospět k duchovnímu pohledu na přírodu. Kdo nezná celý vnitřní smysl rosikruciánské práce, může se domnívat, že lidstvo se dosud nachází na stejném stupni [vývoje] jako před dvěma tisíci lety. Dokud se neuskuteční proces, který je možný jen prostřednictvím duchovní vědy, člověk nedospěje k duchovnímu zření. Je mnoho lidí, kteří jsou zbožní a dobří, kteří nevyznávají duchovní vědu, v podstatě jsou to však přece theosofové.

V důsledku události, která se stala při křtu v Jordánu, kdy Kristus sestoupil do těla Ježíše Nazaretského, a v důsledku mystéria na Golgotě získalo lidstvo schopnost uzřít a prožít později Krista v éterném těle, a to ještě v tomto tisíciletí, zhruba počínaje rokem 1930. Jen jednou Kristus putoval po Zemi ve fyzickém těle a tomu musíme porozumět. Nový příchod Krista znamená: zřít Krista nadsmyslově v éterném těle. Proto si každý, kdo se chce ubírat správnou cestou vývoje, musí vydobýt schopnost zřít duchovním zrakem. Nebyl by žádný pokrok lidstva, kdyby se Kristus musel zjevit ještě jednou ve fyzickém těle. Příště se zjeví v éterném těle.

Co mohla poskytnout různá náboženská vyznání, bylo soustředěno prostřednictvím Christiana Rosenkreutze a kolegia dvanácti. Účinkem toho bude, že lidé naleznou v Kristově impulsu to, co dávala jednotlivá náboženství, oč usilovali a po čem toužili jejich vyznavači. To bude vývojem příštích tří tisíciletí: získat a rozvíjet porozumění pro tento Kristův impuls. Počínaje 20. stoletím budou všechna náboženství sjednocována v mystériu růžového kříže. A to bude možné v příštích třech tisíciletích, protože již nebude nutné poučovat lidi na základě toho, co obsahují dokumenty; tím, že spatří Krista, sami porozumí události, kterou prožil Pavel před Damaškem. Lidstvo samo projde Pavlovou událostí.

Jedinečnost fyzického vtělení Krista

Pět tisíc let po osvícení Buddhy pod stromem bódhi, to je zhruba za tři tisíce let, se zjeví Maitréja Buddha. Bude nástupcem Gótamy Buddhy. Mezi pravými okultisty o tom není možná naprosto žádná diskuse. Západní i východní okultisté jsou v tom zajedno. Dvě věci jsou tedy jisté:

Zaprvé, že Kristus se ve fyzickém těle mohl zjevit jen *jednou* a že ve 20. století se zjeví v éterném těle. Ve 20. století se sice vynoří velké individuality, například onen bódhisattva jako nástupce Gótamy Buddhy, který se asi za tři tisíce let stane Maitréjou Buddhou. Žádný pravý okultista však neoznačí některého z fyzicky vtělených lidí ve 20. století za Krista, žádný skutečný okultista nebude Krista ve 20. století očekávat ve fyzickém těle. Každý skutečný okultista shledá takovéto tvrzení nepravdivým. Bódhisattva však bude poukazovat právě na Krista.

Zadruhé, bódhisattva, který se zjevil v postavě Ješu ben Pandiry, se [znovu] zjeví teprve za tři tisíce let - počítáno ode dneška - jako Maitréja Buddha. Právě skuteční okultisté Indie by byli zděšeni, kdyby někdo chtěl tvrdit, že se Maitréja Buddha může objevit dříve. Je ovšem možné, že jsou v Indii i takoví okultisté, kteří nejsou skutečnými

okultisty a z nějakých vedlejších důvodů mluví o Majtréjovi Buddhovi již nyní. Opravdová oddanost rosikrucíánské theosofii a opravdová devoce vůči Christianu Rosenkreutzovi může každého uchránit před propadnutím těmto omylům.

Všechny tyto věci jsou v rosikrucíánství sdělovány tak, aby mohly být ověřeny rozumem. Vůbec nic mi nevěřte jen kvůli autoritě; všechno, co říkám, považujte jen za podnět a sami to pak ověřujte. Jsem naprosto klidný; čím víc budete ověřovat, tím víc se vám theosofie neboli duchovní věda bude jevit jako rozumná. Čím méně víry v autoritu, tím více porozumění pro Christiana Rosenkreutze. Christiana Rosenkreutze poznáme nejlépe tehdy, jestliže se skutečně pohroužíme do jeho individuality a uvědomíme si, že duch Christiana Rosenkreutze trvá dál a dál. A čím více se tomuto velkému duchu budeme blížit, tím více síly se nám bude dostávat. Z éterného těla tohoto velkého vůdce, které* tu stále a stále bude, se můžeme nadít velké síly a pomoci, jestliže tohoto velkého vůdce poprosíme o pomoc.

Prosbá o pomoc Christiana Rosenkreutze

Jestliže se náležitě pohroužíme do duchovně-vědecké práce, porozumíme také onomu zvláštnímu jevu chřadnutí Christiana Rosenkreutze. Bylo to ve 13. století, kdy tato velká individualita žila ve fyzickém těle, které pozbylo síly až k průzračnosti, takže po několik dnů ležel jako mrtvý a během této doby od oněch dvanácti přijal jejich moudrost a prožil také událost [apoštola Pavla] u Damašku.

Kéž duch pravého rosikrucíánství vládne a svou inspirací působí právě v této pobočce; pak zde velké éterné tělo Christiana Rosenkreutze bude o to účinnější.

Tímto budiž práce této pobočky zahájena, a ti, kdož jsou zde shromážděni, necht' podle svých sil pomáhají svým bratřím v Neuchátelu a často jim posílají dobré myšlenky; necht' duch zde založené pobočky trvá dál a dál. Čím více se budeme blížit oné vznešené věci a budeme pokračovat v práci v tomto duchu, tím rychleji se dostaneme k cíli. Já sám bych chtěl znovu a znovu připomínat naši velkou, mnohoslibnou

* V něm. orig. *der*, což se může vztahovat jak éternému tělu, tak k Ch. Rosenkreutzovi. (Pozn. edit.)

práci a prosím velkého vůdce Západu o jeho pomoc. Tato pobočka necht' je tak jedním ze stavebních kamenů chrámu, jež chceme zbudovat. V duchu Christiana Rosenkreutze jsme zahájili práci této pobočky a v duchu Christiana Rosenkreutze se budeme snažit v této práci pokračovat.

Rudolf Steiner